

ZINĀTNES DZĪVES HRONIKA

Jūnijs–jūlijs

24. jūnijā LZA akadēmiķis Arnis Treimanis piedalījās Londonas Karaliskās biedrības 350. gadu jubilejas svinībās Londonā.

28.–29. jūnijā LZA komandēja Dr. Arni Kokorēviču uz Maincu (Vācija), lai piedalītos Eiropas Zinātņu akadēmiju federācijas (ALLEA) konsultatīvajā sanāksmē par zinātnisko institūciju izvērtēšanas principiem un indikatoriem un atbilstoša dokumenta “Eiropas izvērtēšanas protokola” izstrādi.

2. jūlijā Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas (EZMA) 61. Senāta sanāksmē LZA akadēmiķis Romāns Lācis tika ievēlēts par EZMA īsteno locekli.

Oktobris

1. oktobrī LZA Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas sēdē noklausījās un apsprieda sešus LZA korespondētāj-

locekļu kandidātu zinātniskos ziņojumus. Ar savu zinātnisko pētījumu jomām un rezultātiem, pedagoģisko un organizatorisko darbību klātesošos iepazīstināja pretendenti uz vakantajām kor. loc. vietām: medicīnā — RSU profesors *Dr. med.* Aivars Lejnieks un LU asoc. profesors un P. Stradiņa Klīniskās Universitātes slimnīcas mācību un zinātnes direktors *Dr. med.* Dainis Krieviņš; ģeogrāfijā — LU profesore *Dr. geogr.* Zaiga Krišjāne un LU docente *Dr. geogr.* Inese Stūre; ķīmijā — LOSI vadošais pētnieks *Dr. habil. chem.* Edgars Ābele un LU asoc. profesors *Dr. chem.* Pēteris Mekšs. Aizklāti balsojot, nodaļas locekļi izteica atbalstu E. Ābelem, D. Krieviņam, Z. Krišjānei, A. Lejniekam un P. Mekšam.

Režisoram Alvim Hermanim par darbu vāciski runājošās zemēs un Jaunā Rīgas Teātra starptautiskajiem sasniegumiem

piešķirta Konrāda Volfa balva, liecina Berlīnes Mākslu akadēmija (*Latvijas Avīze*. 2010. 1. okt.).

1.– 2. oktobrī LU Filozofijas maģistrantūras studenti, apliecinot Latvijas un Gruzijas intelektuāļu kopību, sarīkoja izcilā filozofa Meraba Mamardašvili (1930–1930) 80. dzimšanas dienai veltītu konferenci (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 19. okt.).

2. oktobrī Latvijas Nacionālais mākslas muzejs aicināja uz tikšanos ar akadēmiķi Jāni Stradiņu. Muzejā sarīkota bij. LZA goda locekļa Ausekļa Baušķenieka simtgadei veltīta izstāde “Blēņu stāsti”. Katru sestdienu muzejs aicināja to apskatīt mākslas speciālistu, mākslinieka tuvinieku un draugu pavadībā (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 1. okt.).

3. oktobrī mirusi teātra zinātniece, LZA goda locekle *Dr. art.* Lilija Dzene (dz. 25. 07. 1929.) (*Diena*. 2010. 5. okt.; *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 5. okt.; *Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 11. okt.).

3.–5. oktobrī saskaņā ar Japānas Zinātnes padomes ielūgumu LZA viceprezidents Tālavš Jundzis piedalījās 7. pasaules forumā “Zinātne un tehnoloģija sabiedrībā” (*Science and Technology in Society*) Kioto, kā arī foruma ietvaros notiekošajā pasaules zinātņu akadēmiju prezidentu sanāksmē.

4. oktobrī RTU Materiālzinātnes un lietīšķās ķīmijas fakultātē notika profesores Emīlijas Gudrinieces deviņdesmitajai dzimšanas dienai veltīti piemiņas lasījumi. Šo pasākumu patiesi nozīmīgu darīja ar profesores Māras Jures iniciatīvu un rūpēm sagādātais profesorei Emīlijai Gudriniecei veltītais apceru un atmiņu krājums (*Profesore Emīlija Gudriniece. Deviņdesmitajai dzimšanas dienai veltīts apceru un atmiņu krājums*. Rīga: RTU, 2010. 216 lpp.), kurā daļēji ietvertas

arī profesores dienasgrāmatas. Plašu E. Gudrinieces pretrunīgo mūžu raksturojošu runu teica grāmatas tapšanas ierosinātājs Jānis Stradiņš.

4.–5. oktobrī LU Akadēmiskās bibliotēkas direktore LZA *Dr. h. c.* Venta Kocere un bibliotēkas direktora vietnieks Valdis Mazulis piedalījās starptautiskā konferencē “*Modus vivendi III — Image of the City in the 17th–19th century*” Tallinā, kas bija veltīta igauņu profesora LZA *Dr. h. c.* Raimo Pullata 75. dzimšanas dienai.

6. oktobrī notika LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas sēde “LZA korespondētājlocekļu kandidātu ziņojumi par zinātnisko pētījumu rezultātiem”. Sēdes dalībnieki noklausījās LU MII vadošā pētnieka *Dr. sc. comp.* Gunta Bārdziņa zinātnisko ziņojumu, LU Cietvielu Fizikas Institūta vadošā pētnieka *Dr. habil. phys.* Jura Purāna un LU asociētā profesora *Dr. chem.* Donāta Erta zinātniskos ziņojumus. Slēgtās balsošanas rezultātā FTZN izteica savu atbalstu abiem LZA korespondētājlocekļu kandidātiem.

8. oktobrī *Lietīšķā Diena, Dienas Bizness* ziņo, ka SIA *Plazma. Keramika. Tehnoloģija* (dib. 1994., vadītājs Ēriks Palčevskis), izmantojot Neorganiskās ķīmijas institūtā 60. gados izstrādātās nanopulveru ražošanas tehnoloģijas, saista savu nākotni ar jaunu produktu attīstīšanu.

8.–9. oktobrī Tallinā notika 24. Baltijas Zinātņu vēstures konference, kurā ar referātiem piedalījās 16 Latvijas zinātnieki, ar plenārlekciju — akadēmiķis Jānis Stradiņš. Tika atzīmēta Baltijas Zinātņu vēstures un filozofijas asociācijas dibināšanas (Rīgā, 1990. g. 29. oktobrī) divdesmit gadu atcere.

9. oktobrī akadēmiķim Elmāram Grēnam — 75 (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 11. okt.).

12. oktobrī *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai* ziņo, ka šīgada Nobela prēmija ekonomikā piešķirta Pīteram Daimondam, Deilam Mortensenam (ASV) un Kristoferam Pīsaridesam (UK) par modeļu izstrādi kā “nodarbinātības līmeni, darba vakances un darba samaksu ietekmē regulatoru lēmumi un ekonomiskā politika”.

Akadēmiķim Andrejam Siliņam — 70 (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 25. okt.).

14. oktobrī LZA HSN sēdē profesores *Dr. philol. Māras Grudules* zinātniskais ziņojums “Latviešu poētikas sākotne un tās atbalsis 19. gadsimta literatūrā”. Balsojums atbalsta izteikšanai LZA jauno locekļu kandidātiem 2010. gada vēlēšanās (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 25. okt.).

18. oktobrī LZA LMZN un LLMZA prezidija kopsēdē, zinātniskie ziņojumi, atbalsta balsojums, gatavojoties 2010. gada LZA jauno locekļu vēlēšanām (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 25. okt.).

Norisinājās LZA LMZN un LLMZA prezidija kopsēdē.

Tās laikā aizklātās vēlēšanās tika pausts LMZN pārstāvju atbalsts akadēmiķes Baibas Rivžas ievēlēšanai LMZN amatā. Sēdes laikā tika noklausīts arī LZA korespondētājlocekļa kandidātes profesores, *Dr. oec. Irīnas Pilveres* ziņojums. I. Pilvere informēja par galvenajiem savu pētījumu virzieniem, kas ietver ES Kopējās lauksaimniecības politikas reformas un to ietekmi lauksaimniecības nozaru attīstībā un konkurētspējas stiprināšanā Latvijā, kā arī citas jomas. Sēdes dalībnieki tika iepazīstināti ar LZA ārzemju locekļa kandidāta — profesora Oskara Feja (*Oscar Faix*) biogrāfiju, un tika pausts vienbalsīgs atbalsts viņa ievēlēšanai LZA.

Vizītē LZA ieradās Ķīnas Tautas Republikas Ārlietu ekspertu valsts administrācijas (ĀEVA) delegācija sešu cilvēku sastāvā tās

direktora vietnieka Sun Zhaohua vadībā. Delegāciju pavadīja ĶTR vēstnieks Latvijā Hu Ješunu (*Hu Yeshun*). Viesus pieņēma LZA viceprezidents Tālavs Jundzis, prezidenta padomniece Anita Draveniece un Eiropas programmu centra vadītāja Maija Bundule. Ķīnas delegācija ieradusies Latvijā, lai nodibinātu kontaktus ar valsts pārvaldes, izglītības un zinātnes institūcijām un pārrunātu iespējas uzsākt sadarbību kopīgu divpusējo un daudzpusējo starptautisko pētniecības un izglītības programmu un projektu īstenošanā.

19. oktobrī LR Kultūras ministrijā norisinājās sanāksme par Tradicionālās kultūras mantojuma likumprojektu, kurā LZA un LLMZA pārstāvēja akadēmiķe Baiba Rivža un zinātniskā sekretāre Ieva Brence. Tās laikā tika panākta vienošanās par tradicionālās kultūras mantojuma sarakstā iekļaujamiem kritērijiem.

20. oktobrī notika LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas sēdē “LZA īsteno locekļu kandidātu ziņojumi par zinātnisko pētījumu rezultātiem”. Sēdes dalībnieki noklausījās LZA kor. loc, *Dr. habil. sc. ing.* Pētera Šipkova un LZA kor. loc, *Dr. habil. phys.* Andra Ozola ziņojumus. Slēgtās balsošanas rezultātā FTZN izteica atbalstu abiem LZA īsteno locekļu kandidātiem.

21. oktobrī LZA LMZN un LLMZA Pārtikas un veterinārmedicīnas zinātņu nodaļa, sadarbībā ar Biotehnoloģijas un veterinārmedicīnas zinātnisko institūtu “Sīgra” (turpmāk ZI “Sīgra”) un Latvijas Zinātņu akadēmijas Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļu (turpmāk — LZA LMZN) organizēja izbraukuma semināru “Netradicionālās lauksaimniecības attīstības tendences Latvijā”. Seminārā akadēmiķis, profesors Aleksandrs Jemeljanovs uzstājās ar ziņojumu par ZI “Sīgra” darbību, kā arī par savu pētījumu galvenajiem rezultātiem. Izbraukuma semināra dalībnieki apmeklēja z/s “Saulstari”, iepazīstoties ar tās

darbu, kā arī klātienē apskatot briežus un mežacūkas, kas sastopamas saimniecībā.

22. oktobrī LZA LMZN organizēja diplomu pasniegšanu LLMZA, LLU Zemkopības zinātniskā institūta un Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūta iedibinātās Jāņa Lielmaņa prēmijas konkursa (turpmāk — Konkurss) laureātiem. Konkursu organizē reizi trijos gados, godinot izcilā agronoma un selekcionāra Jāņa Lielmaņa piemiņu. Konkursam bija izvirzīti trīs darbi un, tā kā visi Konkursam pieteiktie darbi bija ļoti spēcīgi un vērtēšanā ieguva nelielu punktu starpību, vērtēšanas komisija nolēma apbalvot visus trīs Konkursam pieteiktos darbus un zinātniekus, pirmo vietu piešķirot Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūta pārstāvjiem I. Skrabulei, G. Bebrei, M. Ošai, B. Ozoliņai, L. Devenei un A. Legzdiņai par ilggadīgu un sekmīgu darbu jaunu kartupeļu šķirņu selekcijā, savukārt dalītu otro un trešo vietu — Zemkopības zinātniskā institūta pārstāvei B. Jansonei un Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūta pārstāvei V. Strazdiņai.

Baltijas asamblejas sesijas laikā Rīgā Baltijas asamblejas Gada balvu zinātnē pasniedza akadēmiķim Jānim Stradiņam par grāmatu "Zinātnes un augstskolu sākotne Latvijā".

Kara muzejā atvēra grāmatu "Virzība uz demokrātisko Eiropu Otrā pasaules kara laikā — Latvijas Centrālā padome un kurlieši". Grāmata tapusi ar EP atbalstu.

27. oktobrī pieņemts LR MK lēmums par 2010. gada balvu piešķiršanu. 2010. gada Ministru kabineta balva piešķirta: teātra zinātniecei, profesorei *Dr. habil. art.* Līvijai Akuraterei par mūža ieguldījumu teātra kritikas un zinātnes attīstībā, kā arī jaunākās paaudzes un topošo profesionāļu izglītošanā; Latvijas Valsts augļkopības institūta vadotnīgai pētniecei, *Dr. agr.* Mārai Skrīvelei par nozīmīgu ieguldījumu augļkopības nozares

attīstībā Latvijā; Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenajam loceklim *Dr. habil. med.* Rafailam Rozentālam par nieru transplantācijas metožu izstrādāšanu un ieviešanu Latvijas medicīnas praksē; VII, VIII, IX un X Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku Mākslinieciskās padomes priekšsēdētājam, komponistam, LZA goda loceklim Raimondam Paulam par radošu un mērķtiecīgu ieguldījumu Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku tradīciju saglabāšanā un pilnveidē 20 gadu garumā, par ilggadēju māksliniecisko darbību bērniem un jauniešiem veltītā mūzikas repertuāra izveidē un muzicēšanas mākslas attīstībā, veicinot nacionālo pašapziņu un kultūras vērtību pārmantošanu un biedrībai "Latvijas Pilsoniskā alianse" par pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanu un līdzdalības veicināšanu politikas procesu īstenošanā un par iesaistīšanos 2010. gadā darba grupās valsts funkciju izvērtēšanai.

MK Atzinības rakstus piešķīra lauksaimniecības zinātņu profesoram Voldemāram Strīķim un LZA kor. loc. Andrejam Skaģeram (*Latvijas Avīze*. 2010. 28. okt.).

28. oktobrī LZA Mazajā zālē notika LZA un Ekonomikas institūta rīkotā cikla "Valsts ekonomiskā politika recesijas pārvarēšanai" ceturtnā diskusija "Nekustamā īpašuma nodoklis un Latvijas tautsaimniecība". To atklāja LZA viceprezidents Tālavs Jundzis. Referēja *Dr. habil. oec.* P. Guļāns, LZA EI pētnieks J. Počs, *Dr. oec.* M. Grīnbergs.

28. un 29. oktobrī Latviešu folkloras krātuve LZA 3. stāva zālē rīkoja tradicionālo K. Barona 175 gadu dzimšanas dienai veltīto konferenci "Personība folklorā un folkloristikā".

29. oktobrī LZA LMZN un LLMZA Mežzinātņu nodaļa, sadarbībā ar LVMI "Silava" un SIA "Rīgas meži" organizēja izbraukuma semināru "Mežaudžu vitalitātes, ražības un kvalitātes uzlabošanas pētījumi". Tā sākumā

Dr. I. Baumanis un Dr. Ā. Jansons uzstājās ar ziņojumu "Izcilās priežu audzes apskate: pluskoki — meža selekcijas sākuma posms", savukārt pētnieki Dr. J. Bisenieks, A. Lazdiņš, Dr. U. Neimane iepazīstināja ar pētījumu sākotnējiem rezultātiem meža vitalitātes nodrošināšanai — egļu masveida nokalšanu. Sēdes noslēgumā tika apmeklēta SIA "Rīgas meži" Norupes kokaudzētava, kur SIA "Rīgas meži" valdes priekšsēdētājs A. Tauriņš sniedza ziņojumu par uzņēmuma darbības virzieniem, meža kokaudzētavu, kā arī SIA ieguldījumu pētniecības atbalstam. Savukārt pētnieki Dr. I. Baumanis, Dr. Ā. Jansons, Dr. U. Neimane uzstājās ar referātu "Skuju un lapu koku sēklu plantāciju un tajās izmantoto klonu pēcnācēju pārbaudi stādījumi".

LZA prezidents Juris Ekmanis nosūtīja līdzjūtības vēstuli Georga Augusta Getingenes universitātei Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas baltistu vārdā sakarā ar LZA ārzemju locekļa profesora Volkfanga Šmida aiziešanu mūžībā 2010. gada 22. oktobrī.

Iznācis "Dabas un vēstures kalendāra" 50. jubilejas izdevums, ko ilgus gadus vada un sastāda žurnāliste, laikraksta "Zinātnes Vēstnesis" redaktore Zaiga Kipere.

Novembris

4. novembrī RLB Teātra komisija, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts Rīgas Latviešu biedrības Līgo zālē atvēra grāmatu "Latviešu teātris no pirmsākumiem līdz mūsdienām". Projekta vad. *Dr. art.* Guna Zeltiņa. Zinātniskā redaktore *Dr. art.* Lilija Dzene. Rīga: Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts, 2010. 606 lpp. (*Izglītība un Kultūra*. 2010. 25. nov.).

LLU mācību un pētījumu saimniecībā "Vecauce" norisinājās ražas svētki, kuru or-

ganizēšanā piedalījās arī LLMZA (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 22. nov.).

4.–5. novembrī Viļņā notika XII Baltijas Intelektuālās sadarbības konference, kas veltīta tematam "Zinātne un sabiedrība". Referentu skaitā no Latvijas bija akadēmiķi J. Ekmanis, B. Kalnačs, A. Siliņš, J. Stradiņš u.c. Šīgada Baltijas zinātņu akadēmiju medaļu laureāti: Pjetro Umberto Dini (Itālija), Ains Elmars Kāsiks (Igaunija) un Edvīns Lukševics (Latvija). Konferences dalībnieki pieņēma Rezolūciju par zinātnes lomu un pienākumiem mūsdienu sabiedrībā. Parakstīja trīs Baltijas valstu ZA vienošanos par zinātnieku apmaiņu tuvākajiem gadiem (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 13. dec.).

5. novembrī LZA ĶBMZN sēdē noklausījās un apsprieda četrus LZA īsteno locekļu kandidātu, LZA korespondētājlocekļu Ingridas Rumbas-Rozenfeldes, Nikolaja Sjakstes, Grigorija Veinberga un Ludmilas Vīksnas zinātniskos ziņojumus, kā arī korespondētājlocekļa kandidāta Kaspara Tāra pārskatu par zinātnisko pētījumu rezultātiem. Aizklāti balsojot, nodaļas locekļi izteica atbalstu visiem pretendentiem.

6. novembrī Madonas Novadpētniecības un mākslas muzejā atklāta gleznotāja, mākslas zinātnieka, LZA goda locekļa Imanta Lancmaņa personālizstāde "Imants Lancmanis. Gleznas 1958–2010". Tajā eksponēta arī LZA autora dāvinātā "Latvija septiņu pasaules kārdinājumu ielenkumā".

8. novembrī Jaunā Rīgas teātra mākslinieciskais vadītājs, LZA goda loceklis Alvis Hermanis saņēmis prestižo vācu teātra apbalvojumu — Johana Nestroja balvu par labāko režiju. Vērtēts iestudējums "Eine Familie" Vines Burgteather (*Delfi*. 2010. 9. nov.).

8.–12. novembrī Daugavpilī jau piekto reizi notiek Daugavpils Universitātes or-

ganizēts Zinātnes festivāls (*Diena*. 2010. 9. nov.).

9. novembrī Latvijas Zinātņu akadēmiju apmeklēja Čehijas Republikas vēstnieks Tomāšs Pštross (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 22. nov.).

10. novembrī LZA korespondētājloceklim Viesturam Melecim — 60.

11. novembrī LZA Senāta zālē tradicionālā LZA sēde "Sarunas par teātri". Sarunu uzsāka akadēmiķis Viktors Hausmanis. Turpināja: Baiba Rivža, Evita Sniedze, Jānis Streičs, Pauls Putniņš.

13. novembrī piecpadsmito reizi pasniedza LR Ministru kabineta balvas.

Tās saņēma teātra zinātniece *Dr. habil. art.* Līvija Akurātere, *Dr. agr.* Māra Skrīvele, akadēmiķis *Dr. habil. med.* Rafails Rozentāls, LZA goda loceklis komponists Raimonds Pauls un biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse" (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai; Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 22. nov.).

RPIVA rektorei akadēmiķei Dacei Markus — 60 (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 22. nov.).

LZA korespondētājlocekli Aijai Mellumai — 75.

Ojāra Vācieša muzejā notika plaša LZA goda locekļa Māra Čaklā darbībai veltīta zinātniska konference.

15.–16. novembrī Maskavā notika Krievijas ZA Vispārējās vēstures institūta, Krievijas Vēsturnieku nacionālās komisijas rīkota starptautiska konference "Vēsture, vēsturnieki un mūsdienu sabiedrība: savstarpējās sapratnes meklējumos". *Dr. hist.* Antonijs Zunda referēja par tēmu "Otrā pasaules kara vēstures pētniecība Latvijā 1990–2010" (*Latvijas Avīze*. 2010. 11. nov.).

18. novembrī akadēmiķim Agrim Gailītim — 75 (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 13. dec.).

19. novembrī LZA korespondētājloceklim Ervinam Lukševicam — 55.

21. novembrī LZA goda doktoram Astrīdam Freimanim — 75.

22. novembrī Rīgas Latviešu biedrībā literārs sarīkojums "Mīglā asaro logs" — Valda Rūmnieka un Andreja Miglas romāna "Čaks" atvēršanas svētki. Piedalījās: Ģirts Jakovļevs, Artis Robežnieks, Mārtiņš Vilsons, grāmatas autori, apgāda "Zvaigzne ABC" pārstāvji. Sarīkojumu vadīja Ēriks Hānbergs.

24. novembrī Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas (EZMA) Senāta sanāksmē LZA Goda loceklis Imants Lancmanis un Latvijas Mākslas akadēmijas rektors Aleksejs Naumovs ievēlēti par EZMA īstenajiem locekļiem.

25. novembrī Rīgā, mazajā Ģildē devīto reizi pasniedza Rīgas balvas. Tās piešķirtas rakstniekam LZA goda loceklim Zigmundam Skujiņam par Rīgas identitātes veidošanu, akadēmiķim Ivaram Kalviņam par Rīgas medicīniskās ķīmijas skolas izveidošanu, Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejam par zinātnes un medicīnas pētījumu popularizāciju, biznesa augstskolai "Turība" par Rīgas uzņēmējdarbības vides attīstīšanu un topošo speciālistu iesaistīšanu starptautiskās izglītības sistēmas un biznesa aprītē (*Latvijas Avīze*. 2010. 26. dec.; *Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 13. dec.).

Rīgā, Dunties ielā 8, atklāja J. Strupuļa veidotu piemiņas plāksni izcilajam krievu ķirurgam Nikolajam Pirogovam, kurš 1835. gadā te, Kara hospitālī, veicis ķirurģiskas operācijas.

LZA Rudens pilnsapulce. Darba kārtībā: LZA prezidenta Jura Ekmaņa ievadvārdi.

LZA Lielās medaļas pasniegšana LU rektoram akadēmiķim Mārcim Auziņam. *Laudatio* laureātam saka akadēmiķis Ruvins Ferbers. LZA Lielās medaļas laureāta akadēmiskā lekcija “Par kvantu fiziku un ne tikai...”. Notika LZA jaunu locekļu vēlēšanas. Par akadēmijas īstenajiem locekļiem tika ievēlēti Andris Ozols, Nikolajs Sjakste, Pēteris Šipkovs un Grigorijs Veinbergs, par ārzemju locekļiem Alvis Brāzma (bioinformātika), Oskars Fejs (*Faix*) (koksnes ķīmija), Aleksandrs Šļugers (fizika), Ralejs Tefers (inženierzinātnes), goda locekļiem — tēlniece Arta Dumpe un enerģētiķis Namejs Zeltiņš. Par korespondētājlocekļiem ievēlēti Edgars Ābele (ķīmija), Guntis Bārzdiņš (informātika), Māra Grudule (literatūrzinātne), Zaiga Krišjāne (ģeogrāfija), Aivars Lejnīeks (medicīna), Juris Purāns (fizika), Kaspars Tārs (bioloģija), Irina Pilvere (ekonomika) (*Latvijas Avīze*. 2010. 25. nov.; *Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 29. nov.). LZA Pilnsapulces paziņojums publicēts: *LETA*, *BNS*. 2010. 3. dec.

26. novembrī a/s “Grindeks” fonda Zinātnes un izglītības atbalstam rīkots ievērojamāko Latvijas zinātnieku un labāko jauno zinātnieku godināšanas pasākums, kurā LZA un Fonda balvu “Zelta pūce” pasniedza akadēmiķiem Ilgai Jansonei, Edvardam Liepiņam un Ruvīnam Ferberam, un balvu “Sudraba pūce” — jaunajiem zinātniekiem Kristapam Kļaviņam, Gintam Šmitam, Natālijai Usačovai un Elmāram Zariņam (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 13. dec.).

28. novembrī LZA ārzemju loceklim Hollo Erki Johannesam — 70.

Akadēmiķim Ojāram Spārītim — 55.

Par 2010. gada Ojāra Vācieša literārās prēmijas dzejā laureātiem kļuvis dzejnieki: LZA goda loceklis Leons Briedis (dzejoļu krājums “Mijkrēšļa rokkraksts”) un Jānis Rokpelnis (“Nosaukums”) (*Latvijas Avīze*. 2010. 9. nov.).

Decembris

1. decembrī LZA ārzemju loceklim literatūrzinātniekam un tulkotājam Radegastam Parolekam — 90.

Latvijas Avīze (Ilze Kuzmina) ziņo, ka LU Studentu padomes finansējumu zinātnes projektu īstenošanai ieguvuši jaunie pētnieki, lai būvētu bioreaktoru un iegūtu Saules enerģiju.

2. decembrī akadēmiķim Viesturam Tamužam — 75 (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 13. dec.).

Nacionālās buldurēšanas ērmības — Aivara Baumaņa komentārs par latviešu valodas kā valsts valodas statusu (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 2. dec.).

Atklāta RTU doktorantūras skola — ziņo *Izglītība un Kultūra*, *LETA* informācija.

Ventspils Augstskolu pagaidām vadīs *Dr. sc. ing.* Aigars Krauze, Liepājas Universitāti — *Dr. philol.* Ieva Ozola. Abu augstskolu līdzšinējie rektori — Jānis Vucāns un Oskars Zīds — ievēlēti 10. Saeimā. (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 2. dec.).

2.–3. decembrī LZA ārlietu sekretārs Andrejs Siliņš piedalījās ES valstu Zinātņu akadēmiju Konsultatīvās padomes (angl. akronīms *EASAC*) kārtējā sanāksmē, kas notika Polijas Zinātņu akadēmijā Varšavā.

3. decembrī LZA akadēmiķim Vilim Samsonam — 90.

Žurnālā *Mājas Viesis* publicēta intervija “Kā izgaismot tumšo laiku”. Daiga Čirkste intervējusi zinātniekus, t.sk. arī LZA korespondētājlocekli Valdi Pīrāgu.

LZA goda locekļa Heinriha Stroda raksts “Lielinieku upurus pieminot” (*Latvijas Avīze*. 2010. 3. dec.).

6. decembrī RLB Teātra komisija, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts un apgāds "Zinātne" aicināja uz sarīkojumu "Vai Austrālijā latvieši spēlēja un spēlēja teātri". V. Hausmaņa stāstījums, E. Silkalna, A. Apeles un B. Kangeres atmiņas. Ieskats izrādē "No saldenās pudeles" DVD versijā. V. Hausmaņa grāmatas "Latviešu teātris Austrālijā" atvēršana.

7. decembrī LZA Senāta sēdē LZA korespondētājlocekļa Jura Urtāna referāts "Vikingu kuģu replikas un Latvija". Senāts noklausījās informāciju par 12. Baltijas Intelektuālās sadarbības konferenci Viļņā 4.–5. novembrī, par 24. Baltijas Zinātņu vēstures konferenci Tallinā 8.–9. oktobrī un nolēma ierosināt iekļaut Latvijas Zinātņu vēstures notikumus *UNESCO* atzīmējamo datu skaitā (RPI 150 gadu dibināšanas atcere 2012. g. un P. Valdena 150 gadu dzimšanas dienas atcere 2013. g.).

Senāts piešķīra Atzinības rakstu LZA korespondētājloceklim Imantam Bērsonam par lielu ieguldījumu atomfizikas attīstībā Latvijā.

Pēc Senāta sēdes izstādes "Divas Ligitas" (Ligita Ulmane-Franckeviča un Ligita Dekšeniece) atklāšana (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 13. dec.).

8. decembrī LZA HSN un Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja rīkota izbraukuma sēde "Kurzemes Literatūras un mākslas biedrībai — 195". LZA izbraukuma sēdes atklāšanas uzrunas: Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja direktore Gita Grase, LZA prezidents Juris Ekmanis, LLU prorektors Arnis Mugurēvičs. Zinātniskie ziņojumi: Valdis Pīrāgs "Brīvmūrniecība Latvijā un tās saistība ar Kurzemes literatūras un mākslas biedrības nodibināšanu", Armands Vijups "Kurzemes literatūras un mākslas biedrība un arheoloģijas attīstība Latvijā 19. gs.", Edvarda Šmite "Artefaktu krāšana, saglabāšana un izpēte kā viens no KLMB darbības virzieniem", Jānis Stradiņš "Jelga-

vas universitātes 109 dienas", Regīna Kvašīte un Gerda Čepaitiene (Lietuvas Republika) "Jons Jablonskis: Lietuvā un Latvijā", Ainārs Dimants "Eiropas Žurnālistikas observatorijas redzējums: no "Latviešu Avīzēm" uz "Latvijas Avīzi". Žurnālistu profesionālā un nacionālā identitāte Latvijā", Mihails Gorskis "T. Grot-husa uzskati mūsdienu zinātnes skatījumā", Ivars Zupiņš "E. K. Eihvalds: paleontoloģijas pirmsākums un mūsdienas" (*Zinātnes Vēstnesis*. 2010. 13. dec.).

Portālā *Delfi* LZA korespondētājloceklis Iģors Šuvajevs polemizē: "Cilvēks cilvēkam — vilks?"

Valdība apstiprinājusi LR MK Apbalvošanas padomi vides ministra Raimonda Vējoņa vadībā. Tajā ir seši locekļi, t.sk. arī akadēmiķis Jānis Stradiņš (*Latvijas Avīze*. 2010. 8. dec.).

10. decembrī ĶBMZN sēde "Latvijas Zemes dziļu resursi un tehnoloģijas to izmantošanai", kas būtībā bija pārskats par pusgada laikā paveikto jaunās valsts pētījumu programmas projekta ietvaros. Pēc akadēmiķa Māra Kļaviņa ievadvārdiem sēdes dalībnieki noklausījās un apsprieda sešus referātus: "Māla iegulu sastāva dažādība Latvijā jaunām tehnoloģijām un produktiem" (Ilze Lūse, LU), "Jauni keramikas produkti un tehnoloģijas" (Gaida Sedmale, RTU), "Jauni porainas keramikas produkti no Latvijas izejvielām" (Ruta Švinka, RTU), "Augsnes bioremediācija: klasisko pamatu un mūsdienu iespēju sintēze" (Olga Mutere, LU), "Kūdras humusvielu īpašības un izmantošanas iespējas" (Jānis Šīre, LU), "Latvijas mālu sorbtīvās īpašības un pētījumi mālu inovatīvam pielietojumam" (Vitālijs Lakevičs, RTU). Sēdes noslēgumā profesors Valdis Segliņš sniedza plašāku projekta raksturojumu: "Sadarbība Latvijas zemes dziļu resursu izpētei un to izmantošanas tehnoloģiju izstrādei — sasniegtais un iespējas".

Jelgavā, LLU aulā LLMZA pilnsapulce.

LZA ārzemju loceklim Andrievam Ezergailim — 80.

“Latvijai trūkst internacionālas taures” — saka A. Ezergailis publicētajā sarunā ar Viesturu Sprūdi (*Latvijas Avīze*. 2010. 10. dec.).

11. decembrī LZA korespondētājloceklim Imantam Bērsonam — 75.

LZA korespondētājloceklim Leonīdam Novickim — 60.

Jāizšķiras, vai gribam palikt latvieši. LZA goda locekles dzejnieces Māras Zālītes intervija (*Latvijas Avīze*. 2010. 11. dec.).

11.–17. decembrī Satelītu mednieki. Latviešu zinātnieku — Juris Žagars, Māris Ābele, Kazimirs Lapuška — konstruētā un Rīgā izgatavotā satelītu fotokamera palīdzēja notēmet padomju ballistiskās raķetes. Raksta autors Rinalds Cīrulis (*Sestdiena*. 2010. 11.–17. dec.).

12. decembrī Ķelnē mūsu bijusī Valsts prezidente akadēmiķe Vaira Viķe-Freiberga par darbu demokrātijas stiprināšanā saņēma apbalvojumu.

13. decembrī RPIVA izsludina ziemas uzņemšanu. Par to raksta Līga Nestere (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 13. dec.).

15. decembrī LZA 12. reizi pasniedza Cicerona balvas. To piešķir par pozitīvu tendenci rosināšanu politikā un citās publiskajās darbības jomās. Šogad Cicerona balvas ieguva tie, kuri 1988.–90. g. “stāvēja pie neatkarības šūpuļa”. Publicists Dainis Īvāns politikā kā Trešās Atmodas simbols par izcilu oratora talantu, godīgu darbību un 1986. gada cīņu par Daugavu. Viktors Avotiņš ap-

balvots žurnālistikā kā izcils un godprātīgs publicists (1988. gadā izvirzīja Tautas Frontes ideju), municipālās politikas jomā Uldis Sesks saņēma balvu kā veiksmīgs mērs. Reklāmas nozarē balvu ieguva Eiženija Aldermane un Diāna Čivle par projektu “Staro Rīga”. Starptautiskā politikā — Vācijas valsts kanclere Dr. Angela Merkele, kuras devums tiek augsti vērtēts Eiropā un Latvijā (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 16. dec.; *Diena*. 2010. 16. dec.; *Latvijas Avīze*. 2010. 16. dec.).

Notika Latvijas Zinātņu akadēmijas un a/s „Latvenergo” Gada balvu pasniegšana. Alfrēda Vitola vārdbalvu par izcilu devumu enerģētikā saņēma a/s “Siltumprojekts” priekšsēdētājs Jānis Inde par zinātniski praktisko darbu kopu “Energobjektu tehniski ekonomisko projektu pamatojums un risinājumi”. Gada balvu par nozīmīgu devumu enerģētikā saņēma Fizikālās enerģētikas institūta Energosistēmu matemātiskās modelēšanas laboratorijas vadošā pētniece Dr. sc. ing. Anna Mutule par zinātnisko darbu kopu “Sistēmas “Sadales tīkls un sadalītā ģenerācija” attīstības dinamiskā modeļa izstrāde”. Balvas saņēma arī jaunās zinātnieces Dr. sc. ing. S. Ķiene un Dr. sc. ing. D. Žalostība.

16. decembrī LU Akadēmiskā bibliotēka un Lietuvas Republikas vēstniecība aicināja uz Lietuvas Republikas vēstniecības grāmatu dāvinājuma svinīgu nodošanu bibliotēkai.

RTU galvenajā ēkā notika Izgudrotāju diena. Tajā tika parādīti 40 unikāli projekti, lai popularizētu inovācijas un to pielietošanu praksē, t.sk. arī jaunās uzņēmējdarbības nozarēs (*Telegraf*. 2010. 16. dec.).

16. decembrī–29. janvārī Valmieras muzejā apskatāma mākslas vēsturnieka, restaurācijas speciālista, LZA goda locekļa Imanta Lancmaņa gleznu izstāde (*Latvijas Avīze*. 2010. 18. dec.).

17. decembrī LZA ārzemju loceklim Gertam fon Pistol Korsam — 75.

18. decembrī Okupācijas atzīšana būtu panākums. Akadēmiķis Aivars Stranga intervijā Viktoram Avotiņam par Valsts prezidenta Valda Zatlera vizītes laikā Maskavā paredzētās vēsturnieku komisijas izveidi (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 18. dec.).

Kā pulveris pārvēršas unikālās zālēs. Daļa ES projektos palīdz jaunu oriģinālmedikamentu izpētē (par OSI). (*Latvijas Avīze*. 2010. 18. dec.)

19. decembrī miris akadēmiķis Uldis Viesturs (14.06.1936.–19.12.2010) (*Diena*. 2010. 22. dec.; *Zinātnes Vēstnesis*. 2011. 10. janv.).

20. decembrī LR izglītības un zinātnes ministrija *Radisson Blue Hotel Daugava* rīkoja konferenci “Valsts pētījumu programmas: plānotais, paveiktais un nākotnes perspektīvas”. Prezentācijas un runas: Kristīne Vāgnere, Irina Arhipova, Elmārs Grēns, Juris Ekmanis, Andris Šternbergs, Jānis Stradiņš un Ilga Jansone, Valdis Pīrāgs un Osvalds Pugovičs, Bruno Andersons, Andris Liepiņš. Diskusija Jura Šteinberga vadībā. Kristīnes Vāgneres noslēguma uzruna.

21. decembrī publicēti LZA nosauktie 2010. gada desmit nozīmīgākie sasniegumi Latvijas zinātnē (*LETA*. 2010. 21. dec.; *BNS*. 2010. 21. dec.; *www.lu.lv/lv*; *Diena*. 2010. 22. dec.; *Izglītība un Kultūra*. 2011. 6. janv.; *Mājas Viesis*. 2011. 7. janv.).

22. decembrī LZA tradicionālais sarīkājums “Sagaidīsim Ziemassvētkus ar baltām domām”. Piedalījās LZA goda loceklis *Dr. theol.* Juris Rubenis, LZA goda locekle Ludmila Azarova, LZA goda loceklis Jānis Streičs, *Mg. art.* Viija Beinerte.

Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai (Viktors Avotiņš) intervējusi Ekonomikas prognožu centra valdes locekli akadēmiķi Raitu Karnīti par Latviju Eiropas/pasaules ekonomisko notikumu kontekstā: “Te ir jādzīvo un jāstrādā.”

28. decembrī LZA goda loceklim Oskaram Gertam — 70 (*Latvijas Avīze*. 2010.18. dec.).

Dienas Bizness (Signe Knipše) intervijā ar izglītības vadītājiem raksturojusi galvenās iezīmes augstākajā izglītībā un zinātnē 2010. gadā (A. Barševskis, M. Auziņš, R. Dūrēja, N. Bergs).

29. decembris. “Tas ir kapitālisms — iztur, kas šiverējas.” Par to LZA prezidenta Jura Ekmaņa intervija Andrejam Vaivaram *Dienas Biznesā*.

Divi pētījumi kultūrā. Arno Jundze par V. Hausmaņa monogrāfiju “Latviešu teātris Austrālijā” un J. Torgāna darbu “Latviešu mūzikas virsotnes” (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2010. 29. dec.).

31. decembrī LZA ārzemju loceklim Andrejam Plakanam — 70.